

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de heer Alain Bloch, magistraat

tegen

de heer Douglas De Coninck, journalist (De Morgen)

Met een brief van 12 juni 2002 dient de heer Alain Bloch, magistraat bij de rechtbank van eerste aanleg in Gent, klacht in bij de raad voor deontologie naar aanleiding van een artikel dat op 8 juni 2002 is verschenen in De Morgen onder de titel 'Heroïnehandel mag. Soms' en dat van de hand is van Douglas De Coninck.

De Nederlandstalige dossiers van de raad voor deontologie, die ondertussen met zijn activiteiten is gestopt, zijn in het voorjaar 2003 overgedragen aan de Raad voor de Journalistiek. Het secretariaat heeft dit op 18 maart 2003 aan de partijen meegedeeld en heeft hen uitgenodigd om een standpunt in te nemen. De klager en de journalist hebben daarna schriftelijk reacties bezorgd aan het secretariaat. De journalist heeft eveneens een reeks overtuigingsstukken bezorgd, die bij het dossier werden gevoegd.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 10 december 2003. Zowel de klager als de journalist zijn persoonlijk verschenen en hebben er hun visie op de zaak toegelicht.

DE FEITEN

Op 8 juni 2002 verschijnt in De Morgen een artikel van Douglas De Coninck over het oprollen van een internationale bende heroïnesmokkelaars. Vanuit Turkije lieten zij maandelijks grote hoeveelheden heroïne naar Antwerpen komen, vanwaar koeriers dan naar diverse steden, onder meer in Groot-Brittannië, vertrokken.

In het stuk wordt uitvoerig ingegaan op de rol van de diverse verdachten in de zaak. Voorts gaat heel wat aandacht naar de verschillende visie van speurders en magistraten uit Antwerpen en Gent. De Antwerpse justitie kwam de heroïne transporten op het spoor, maar zag het onderzoek gedwarsboemd door enkele Gentse politiemensen. Klager was op het ogenblik van de feiten onderzoeksrechter in Gent. Over hem wordt in het artikel betoogd dat hij op basis van leugens van een verdachte verkeerde conclusies heeft getrokken uit het dossier en alle aandacht heeft gericht op andere spilfiguren.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In zijn klachtbrief, zijn twee brieven aan de raad en in zijn mondelinge verklaring betoogt klager dat het artikel een aantal feitelijke fouten bevat, dat bepaalde essentiële aspecten van zijn tussenkomst als onderzoeksrechter niet gemeld zijn, dat zijn handelingen en woorden verkeerd geïnterpreteerd worden en dat hij in het artikel wordt voorgesteld als een onbenul die er een zeer bedenkelijke beroepsethiek op nahoudt. Hij voert aan dat hij door de journalist op geen enkel ogenblik gecontacteerd werd om naar zijn reactie te vragen.

Klager zegt dat hij als onderzoeksrechter niet kan en ook niet wil ingaan op de concrete gegevens van de zaak. Maar de journalist had contact moeten opnemen met de perswoordvoerder van het parket. Bovendien had klager wel algemene uitleg kunnen verstrekken over de manier waarop hij zijn opdracht als onderzoeksrechter opvatte. De

journalist heeft dus een fout begaan door het beginsel van hoor en wederhoor niet toe te passen.

Het klopt dat in het artikel de antwoorden, althans gedeeltelijk, worden weergegeven die klager heeft verstrekt toen hij als onderzoeksrechter werd ondervraagd door het hof van beroep. Maar volgens klager komt dit niet neer op een correcte toepassing van het beginsel van hoor en wederhoor. Er is volgens klager een groot verschil tussen een verklaring die onder eed wordt afgelegd en de toelichting die men, eventueel ook ten vertrouwelijke titel, aan een journalist kan geven.

In zijn schriftelijke reacties en in zijn mondelinge verklaring voor de rapporteringscommissie betoogt de journalist dat hij correct tewerk is gegaan. Hij heeft, op basis van een hele reeks bronnen en stukken, verslag uitgebracht over de manier waarop een onderzoek naar een bende heroïnesmokkelaars is verlopen.

De journalist heeft in het artikel vragen gesteld over het optreden van klager als onderzoeksrechter. Klager is in het artikel wel degelijk aan het woord gekomen, namelijk op grond van de zittingsbladen van het hof van beroep te Gent, waar klager kort voor het verschijnen van het stuk als getuige over de zaak was opgeroepen. De journalist wijst erop dat een onderzoeksrechter volgens de wet geen contact hoort te hebben met journalisten. De journalist heeft er daarom voor geopteerd uit de getuigenis van klager voor het hof van beroep te citeren. Het was de enige plaats waar aan klager, in diens functie als onderzoeksrechter, vragen konden worden gesteld. Volgens de journalist zou het van wereldvreemdheid getuigen om te denken dat journalisten aan onderzoeksmagistraten vertrouwelijk vragen kunnen stellen over essentiële elementen van hun onderzoek.

BESLISSING

1. Klager voert vooreerst aan dat het artikel feitelijke fouten bevat. Daarover kan de Raad voor de Journalistiek zich niet uitspreken omdat klager als onderzoeksrechter niet wil ingaan op dit onderdeel van zijn klacht.

2. Klager voert ook aan dat hij niet gehoord is door de journalist voordat het artikel werd gepubliceerd.

Ook wanneer het gaat om feiten die het voorwerp uitmaken van een strafrechtelijk informatie- of opsporingsonderzoek bestaat er in beginsel geen beroepsethische verplichting voor de journalist om, als hij meent over voldoende betrouwbare gegevens te beschikken, informatie in te winnen bij de woordvoerder van het parket (*zie: RvdJ, 12 juni 2003, Nuyts t/ Het Laatste Nieuws*).

In deze zaak had de journalist kennis gekregen van een reeks feiten die van die aard zijn dat ze het optreden van de klager als onderzoeksrechter in een negatief daglicht stellen en vragen doen rijzen over diens beroepsernst. De vraag die hier moet worden beantwoord, is of het beginsel van hoor en wederhoor op een bevredigende manier is toegepast door uit de verklaringen te citeren van klager voor het hof van beroep te Gent.

De journalist voert aan dat het weinig realistisch is om te veronderstellen dat een rechtstreeks contact met de onderzoeksrechter meer informatie zou opleveren dan de verklaringen van de onderzoeksrechter voor het hof van beroep. Daar kan tegen worden ingebracht dat volgens de gezamenlijke omzendbrief van 15 mei 1999 van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal 'betreffende de informatieverstrekking aan de pers door de gerechtelijke overheden en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek' de woordvoering, ook namens de onderzoeksrechter, in handen is gegeven van de woordvoerder van het parket.

De omzendbrief stelt de parketwoordvoerder daarbij communicatietechnieken ter beschikking zoals het verstrekken van informatie *off the record* of van backgroundinformatie, waarvan hij – in dit concrete geval na instemming van de onderzoeksrechter – gebruik kan maken om de journalist meer inzicht te verschaffen in het onderzoek.

Het staat niet vast dat het contacteren van de woordvoerder meer of andere informatie had opgeleverd dan het louter citeren uit de verklaringen van klager voor het hof van beroep.

Maar zoiets valt evenmin uit te sluiten. De verklaringen voor het hof van beroep zijn immers afgelegd onder eed en binnen de welbepaalde context van een rechtszaak. In een al dan niet informeel gesprek met een journalist daarentegen kan eventueel meer achtergrondinformatie worden verschaft die een ander licht kan werpen op de feiten. Of dat hier gebeurd zou zijn, kan zoals gezegd niet worden uitgemaakt. Maar het is wel een feit dat klager – in dit geval via de parketwoordvoerder – hiertoe de kans niet heeft gekregen.

De Raad voor de Journalistiek vindt daarom dat het in dit geval raadzaam zou geweest zijn om klager, eventueel via de woordvoerder van het parket, eerst de kans te geven zijn optreden toe te lichten.

Brussel, 11 maart 2004